

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

ODAP MERKEZİ KÜRESEL

BÜLTEN - 194

Bakan Fidan Katar'a Gidiyor

**Hürmüz Çıkmazında Kerkük
Ceyhan Hamlesi**

**Hürmüz'ü Stratejik Bir
Darboğaz Olarak Yeniden
Düşünmek**

**Ukrayna'dan Rus Askerî
Üslerine Hedefli Saldırı**

**İsrail'in Güney Lübnan'a Kara
Operasyonu Başlatması**

**Pakistan'ın Kabil Saldırısı
ve Güney Asya'da Stratejik
Kırılma**

**Katar: İran'ın Bölge Ülkelerine
Yönelik Saldırıları Tüm Kırmızı
Çizgileri Aştı**

**Küba'da Ekonomik Çöküş
ve ABD Baskısı**

**Hürmüz Boğazı Krizi: Küresel
Güç Dengeleri ve NATO'nun
Sorgulanan Rolü**

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

Bakan Fidan Katar'a Gidiyor

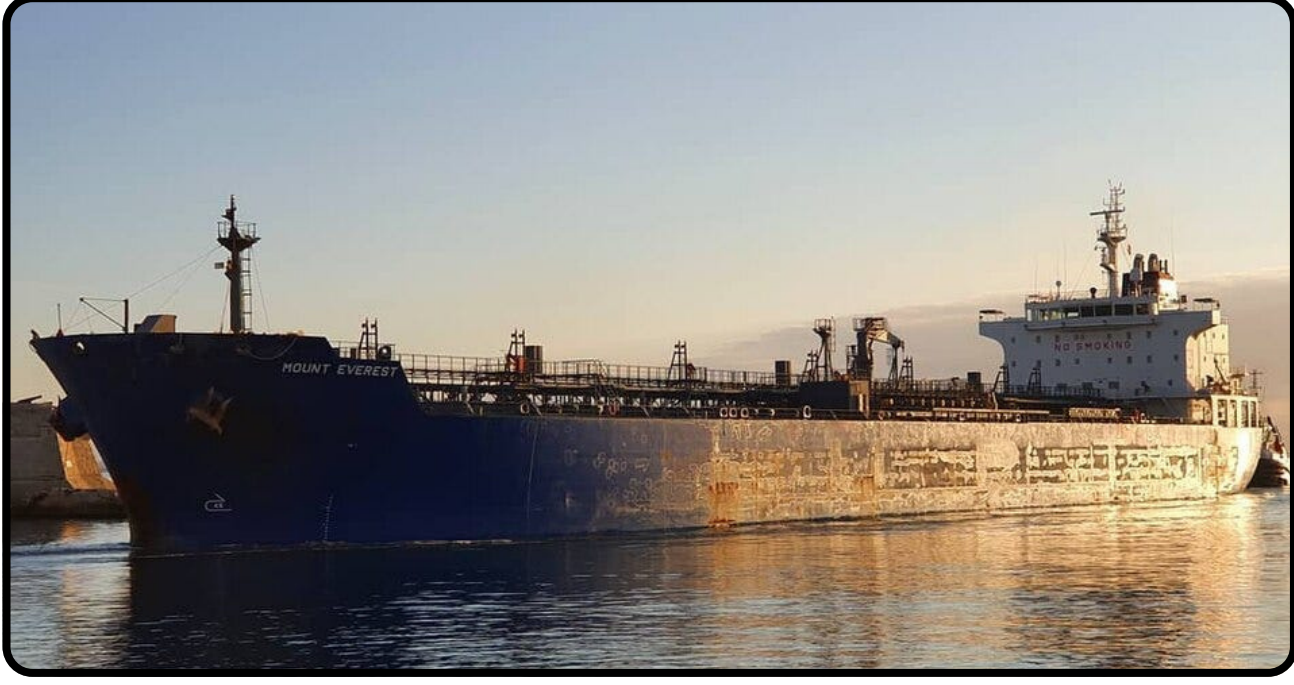
Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'ın 19 Mart 2026 tarihinde Katar'ın başkenti Doha'ya gerçekleştirdiği ziyaret, Türkiye'nin bölgedeki yangını söndürmeye yönelik yürüttüğü çok katmanlı diplomasi trafiğinin en kritik halkalarından birini oluşturmaktadır. Bakanlıktan yapılan resmi açıklamalar ve sahadaki diplomatik kaynaklardan edinilen bilgilere göre, Bakan Fidan'ın bu ziyareti münferit bir görüşme olmanın ötesinde, dün Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'da düzenlenen ve bölge ülkelerinin üst düzey temsilcilerini bir araya getiren geniş kapsamlı istişare toplantısının devamı niteliğindedir. Riyad'daki zirvede, özellikle Orta Doğu'da kontrolsüz bir şekilde yayılan çatışma riskleri ve insani krizler masaya yatırılmış; Fidan burada Ürdünlü ve Katarlı mevkidaşlarıyla yaptığı üçlü ve ikili temaslarda bölgesel güvenliğin korunması adına ortak bir irade sergilenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bugün gerçekleşen Doha ziyareti ise bu kararlılığın

sahaya yansımaları ve somut adımlara dönüştürülmesi amacını taşımaktadır. Görüşmelerin merkezinde, son dönemde Amerika ve İsrail'in İran'a yönelik gerçekleştirdiği operasyonlar ve buna karşılık İran'ın bölge sathında verdiği yanıtlarla tırmanan "yaygınlaşmış savaş" riski yer almaktadır. Bakan Fidan, Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamed Al Sani ve Katarlı yetkililerle yapacağı görüşmelerde, bu gerilimin topyekûn bir bölgesel yıkıma dönüşmesini engellemek için Ankara ve Doha'nın yürüttüğü ortak arabuluculuk faaliyetlerini koordine edecektir. Türkiye'nin "kolaylaştırıcı" rolü çerçevesinde, taraflar arasında diplomatik kanalların açık tutulması ve askeri tırmanmanın durdurulması için Katar'ın stratejik ağırlığından faydalanılması hedeflenmektedir. Öte yandan, Gazze'deki insani trajedinin sonlandırılması, kalıcı bir ateşkesin tesisi ve bölge ülkelerinin talebiyle Afganistan'daki bazı operasyonların geçici olarak durdurulması gibi çok boyutlu insani ve askeri dosyalar da görüşme trafiğinin ana başlıklarını oluşturmaktadır. Diplomatik çevreler, Fidan'ın 17 Mart'ta Kanada Dışişleri Bakanı ile yaptığı görüşmede sinyalini verdiği bu bölge turunun, Türkiye'nin sadece kendi sınırlarını değil, tüm havzayı koruma altına alma stratejisinin bir parçası olduğunu belirtmektedir. Doha'daki temaslarda ikili ilişkiler bağlamında ise Yüksek Stratejik Komite kararlarının takibi, enerji arz güvenliği ve savunma sanayii iş birliği

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

gibi Türkiye ile Katar arasındaki sarsılmaz bağları güçlendirecek teknik detaylar da en üst düzeyde müzakere edilmektedir. Sonuç olarak Bakan Fidan'ın Katar ziyareti, bölgesel istikrarın sağlanması, insani koridorların tahkimi ve büyük güçlerin çatışma alanına dönen Orta Doğu'da akl-ı selimin hakim kılınması adına atılmış hayati bir diplomatik adım olarak kayıtlara geçmektedir.

Hürmüz'ü Stratejik Bir Darboğaz Olarak Yeniden Düşünmek

ABD-İsrail-İran arasında 28 Şubat'ta başlayan savaşta İran taktik değiştirdi ve Hürmüz Boğazı ile Körfez deniz trafiğini hedef alan asimetrik baskı üretmeye başladı. Boğaz trafiği %97 oranında düştü. Kısa süre içinde kriz denizde somutlaştı: çok sayıda ticari gemi hedef alındı; tanker, konteyner ve liman operasyonları doğrudan etkilendi. Başka bir ifadeyle kriz, "Boğaz kapanabilir" düzeyinde kalmadı; ticari denizcilik fiilen bir güvenlik krizine girdi ve petrol taşımacılığı felç oldu. Süreç derinleşirken İran lideri Mücteba Hamaney Boğaz'ın kapalı kalması gerektiğini açıkça ifade etti. ABD müttefiklerinden deniz desteği talep ederken,

Uluslararası Enerji Ajansı acil rezerv salımı açıkladı. Böylece kriz, doğrudan küresel enerji arz güvenliği meselesine dönüştü. Bu noktada temel soru şudur: İran neden çatışmayı bu şekilde tırmandırarak savaşı uzatabilecek bir strateji izliyor? İlk olarak, İran'ın kısa vadede belirleyici bir askeri zafer elde etmesi zor görünmektedir; ancak ABD öncülüğündeki koalisyonun maliyetlerini artırma kapasitesine sahiptir. Washington hızlı bir çözüm ararken, Tahran uzun süreli bir mücadeleye hazır olduğunu göstermekte ve küresel bir petrol şoku yaratarak siyasi ve ekonomik baskı üretmeyi hedeflemektedir. İkinci olarak, savaş uzadıkça İran çatışmanın ağırlık merkezini hava sahasından—görece dezavantajlı olduğu alandan—deniz ve ekonomi alanına kaydırmaktadır. Bu şekilde savaş alanını genişleterek rakibin kaynaklarını dağıtmayı ve operasyonel baskıyı azaltmayı amaçlamaktadır. Bu stratejide Hürmüz Boğazı merkezi bir rol oynamaktadır. Küresel petrol ticaretinin yaklaşık %20'si (günlük 17-20 milyon varil) ve önemli LNG akışı bu dar geçitten geçmektedir. Bu nedenle boğaza yönelik her tehdit doğrudan küresel enerji fiyatlarını etkilemektedir. İran, konvansiyonel deniz gücü yerine asimetrik kapasitelere dayanmaktadır: deniz mayınları, sürü taktikleri kullanan küçük botlar, gemisavarfüzeler ve insansız sistemler. Boğaz tamamen kapanmasa bile bu unsurlar risk primini artırmakta, sigorta ve taşımacılık maliyetlerini yükselterek küresel piyasalara baskı oluşturmaktadır. Bu durum; enerji akışının kontrolü, deniz güvenliğine yönelik

tehditler ve ekonomik baskının birleştiği üçlü bir mekanizma ortaya çıkarmaktadır. İlk aşamada enerji akışları güvensiz hale gelmekte ve kriz askeri boyutun ötesine geçerek ekonomik şoka dönüşmektedir. İkinci aşamada deniz taşımacılığına yönelik riskler artmakta ve küresel ticaret baskı altına girmektedir. Üçüncü aşamada ise ortaya çıkan enerji ve ticaret krizi uluslararası aktörler üzerinde diplomatik baskı üretmektedir. Ancak İran açısından amaç çatışmayı hızlı biçimde sonlandırmak değil, zamanı stratejik bir araç haline getirmektir. Bu strateji aynı zamanda bölgesel aktörleri de hedef almaktadır. Körfez ülkeleri enerji ihracatları nedeniyle doğrudan etkilenmekte ve İran, Hürmüz üzerinden dolaylı baskı kurarak bu ülkelerin ABD-İsrail hattına verdikleri desteği sınırlamayı amaçlamaktadır. Bu durum bölgesel diplomatik dengeleri yeniden şekillendirme potansiyeline sahiptir. Sonuç olarak, Hürmüz üzerinden yürütülen strateji İran için hem bir kaldıraç hem de yüksek riskli bir denge politikasıdır. Enerji akışındaki kesintiler küresel ekonomik baskı üretirken, deniz güvenliğine yönelik tehditler daha geniş askeri müdahaleleri tetikleyebilir. Bu çerçevede üç senaryo öne çıkmaktadır: krizin diplomatik baskıyla hızlı sona ermesi, uzun süreli bir yıpratma savaşına dönüşmesi veya daha geniş bir jeopolitik krize evrilmesi. İran'ın başarısı ise Hürmüz üzerindeki baskıyı ne kadar sürdürebileceğine ve küresel aktörlerin buna nasıl karşılık vereceğine bağlı olacaktır.

İsrail'in Güney Lübnan'a Kara Operasyonu Başlatması

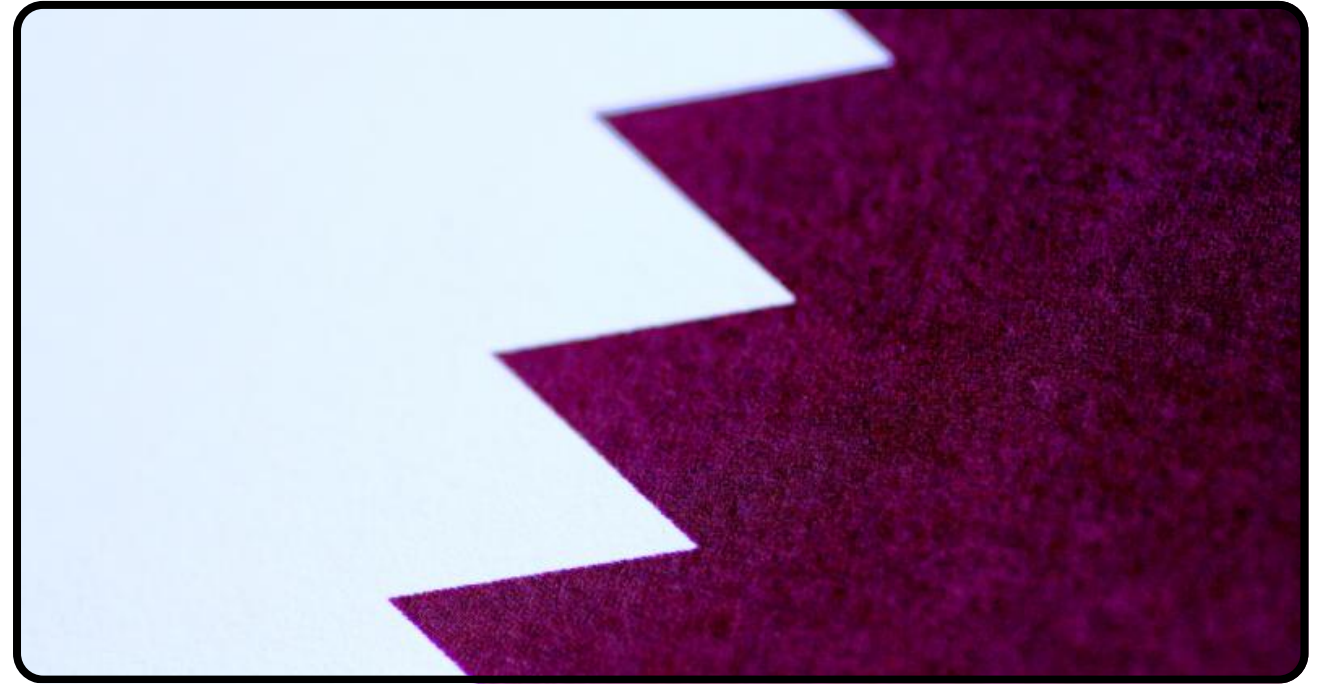
İsrail Savunma Kuvvetleri (IDF), 16 Mart 2026'da Güney Lübnan'da Hizbullah mevzilerine yönelik kapsamı sınırlandırılmış ve doğrudan hedeflere odaklanan bir kara operasyonu başlattı. Harekatın kalbinde stratejik Khiam kasabası yer alırken, asıl gaye sınır hattı boyunca bir ileri savunma bölgesi inşa etmek olarak öne çıkıyor. Bu hamle, Hizbullah'ın ikmal kanallarını ve komuta merkezlerini vurarak örgütün operasyonel gücünü teknik açıdan kırmayı amaçlamaktadır. Bölgesel güvenlik dengeleri için kritik olan bu adım, İsrail-Hizbullah hattındaki gerilimin artık bambaşka bir safhaya evrildiğini de açıkça gösteriyor. Askeri ilerleyişin detaylarına bakıldığında; IDF'nin 91, 36 ve 146. tümenleri, Litani Nehri'ne kadar uzanan yaklaşık 7-8 kilometrelik bir tampon hat kurmak için eş güdümlü manevralar icra ediyor. Litani üzerindeki Zrariyeh Köprüsü'nün havaya uçurulması, Hizbullah'ın kuzeygüney aksındaki askeri ve lojistik hareket kabiliyetine büyük bir darbe vurarak örgütün sevkiyat zincirini kopardı. Operasyonel boyutta ise örgütün özellikle İHA ve

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

otonom silah sistemleri üzerindeki teknik üstünlüğü hedef alınırken, kritik mühimmat depolarının imhasıyla altyapısı doğrudan sarsıldı. Bu manevralar sadece saha hareketliliğini kısıtlamakla kalmıyor, aynı zamanda Hizbullah'ın ani tepki verme kapasitesini zayıflatarak İsrail'e sınır güvenliğinde stratejik bir üstünlük sağlıyor. Hizbullah ve Lübnanlı yetkililer ise bu harekâtı egemenlik haklarının çiğnenmesi olarak görüyor; sivil alanların vurulduğunu ve insani bir krizin kapıda olduğunu dile getiriyor. Bölgeden yansıyan haberler, kitlesel göç riskinin tırmandığını ve siviller üzerindeki baskının arttığını teyit eder nitelikte. Öte yandan, uluslararası analizler bu operasyonu sadece taktiksel bir sınır düzenlemesi değil, daha geniş bir bölgesel güç savaşının parçası olarak okuyor. Bu bağlamda, sahadaki askeri hareketliliğin anlık sonuçlarından ziyade, çatışmanın çok daha geniş bir coğrafyaya yayılma potansiyeli endişe yaratıyor. İsrail'in bu stratejisi, Litani hattına kadar bir tampon bölge oluşturup Hizbullah'ın lojistik damarlarını kesme esasına dayanıyor. Köprülerin imhası gibi nokta atışları bu ana hedefi doğrudan besliyor. Kısa vadede örgütün direnci kırılıp üzerinde büyük bir baskı kurulsa da Hizbullah'ın hücre tipi yapısı ve arazi avantajı, bölgede kalıcı bir

kontrol sağlanmasını güçleştiriyor. Neticede bu tablo; düşük yoğunluklu fakat uzun soluklu, bölgesel istikrarsızlığı diri tutacak bir çatışma sürecine işaret ediyor.

Katar: İran'ın Bölge Ülkelerine Yönelik Saldırıları Tüm Kırmızı Çizgileri Aştı

Katar Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan ve bölgedeki tüm diplomatik dengeleri temelinden sarsan resmi açıklama, İran'ın son dönemde tırmandırdığı askeri hareketliliğin artık tahammül edilemez bir boyuta ulaştığını mühürleyerek Tahran yönetiminin bölge ülkelere yönelik saldırgan tutumuyla "tüm kırmızı çizgileri aştığını" dünyaya ilan etti. Özellikle son 48 saat içerisinde Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Kuveyt gibi Körfez ülkelerinin stratejik enerji altyapılarını, sivil yerleşim merkezlerini ve küresel enerji arzının kalbi sayılan devasa tesisleri hedef alan balistik füze ile kamikaze İHA saldırıları, Doha yönetiminin geleneksel "tarafsız arabulucu" gömleğini çıkararak sert bir "aktif savunma" pozisyonuna geçmesine neden oldu. Katar'ın bu tarihi çıkışı, dünyanın en büyük Sıvılaştırılmış

Doğalgaz (LNG) üretim merkezlerinden biri olan Ras Laffan Endüstri Bölgesi'nin doğrudan hedef alınması ve tesislerde meydana gelen yangınlar neticesinde küresel enerji piyasalarının sarsılmasıyla eş zamanlı olarak gerçekleşirken; Bakanlık, İran'ın bu eylemlerini uluslararası hukukun açık bir ihlali ve bölgesel barışa indirilmiş bir darbe olarak nitelendirdi. Diplomatik yaptırımların dozunu eşi benzeri görülmemiş bir seviyeye çıkaran Katar, İran'ın Doha Büyükelçiliği'nde görevli askeri ve güvenlik ataşelerini "istenmeyen kişi" ilan ederek ülkeden ayrılmaları için 24 saat süre tanıdı ve bu hamleyle bölgedeki diplomatik köprülerin atılma noktasına geldiğini somutlaştırdı. Tam da bu yangın yerinin ortasında, bölge turu kapsamında Doha'ya ulaşan Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'ın çantası, Katar'ın "meşru müdafaa hakkımız saklıdır" çıkışıyla birlikte sadece bir ateşkes arayışından öte, kontrolsüz bir bölgesel savaşı engellemeye yönelik hayati bir kriz yönetimi dosyasına dönüştü. Türkiye'nin bölgedeki dengeleyici rolünü koruma çabası, Katar'ın "kırmızı çizgi" uyarısıyla birleştiğinde; Orta Doğu'da artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı, Körfez İşbirliği Konseyi üyelerinin İran'ın asimetrik saldırılarına karşı ortak bir güvenlik mimarisi inşa etme sürecine girdiği ve küresel güçlerin bu yeni gerilim hattında saf tutmak zorunda kalacağı yeni bir dönemin kapıları aralanmış oldu. Doha'dan yükselen bu sert diplomatik

muhtıra, Tahran'ın bölgedeki vekil güçleri üzerinden yürüttüğü stratejinin artık doğrudan devletler arası bir çatışma zeminine kaydığının ve uluslararası toplumun bu tırmanışı durdurmak için çok dar bir zaman aralığına sahip olduğunun en net göstergesi olarak kayıtlara geçti.

Hürmüz Boğazı Krizi: Küresel Güç Dengeleri ve NATO'nun Sorgulanan Rolü

Ortadoğu'da son haftalarda tırmanan kriz, yalnızca bölgesel güvenliği değil, küresel güç dengelerini ve ittifak ilişkilerini de doğrudan etkileyen bir boyuta ulaşmıştır. ABD ve İsrail'in İran'a yönelik başlattığı askeri operasyonlar, özellikle Hürmüz Boğazı gibi stratejik bir geçiş noktasında ciddi güvenlik riskleri yaratmış; bu durum enerji arzı ve küresel ticaret üzerinde baskı oluşturmıştır. Bu süreçte ABD Başkanı Donald Trump'ın NATO müttefiklerine yönelik sert söylemleri, krizin askeri boyutunun ötesinde diplomatik bir gerilim alanı da yarattığını göstermektedir. Trump'ın NATO ülkelerinin İran'a karşı yürütülen operasyonlara destek vermemesini "aptalca bir hata" olarak nitelendirmesi, ittifak içindeki görüş ayrılıklarını açık biçimde ortaya koymaktadır. ABD'nin bir yandan müttefiklerinden destek talep etmesi,

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

diğer yandan “yardıma ihtiyacımız yok” şeklinde çelişkili bir söylem benimsemesi, Washington’un stratejik iletişiminde tutarsızlık olduğunu düşündürmektedir. Bu durum, NATO’nun kolektif güvenlik anlayışının sorgulanmasına ve ittifakın geleceğine dair belirsizliklerin artmasına yol açmaktadır. Avrupa ülkelerinin ve diğer müttefiklerin temkinli yaklaşımı ise yalnızca siyasi bir tercih değil, aynı zamanda risk hesaplamasına dayanmaktadır. Hürmüz Boğazı’nda askeri varlık göstermek, İran’ın asimetrik saldırı kapasitesi (insansız hava araçları, füzeler ve mayınlar) nedeniyle ciddi güvenlik tehditleri barındırmaktadır. Ayrıca birçok ülke, ABD ve İsrail’in operasyonları öncesinde yeterince istişare yapılmadığını savunarak, bu sürecin dışında kalmayı tercih etmektedir. Bu bağlamda, müttefiklerin çekimser tutumu, uluslararası hukuk, meşruiyet ve iç kamuoyu baskısı gibi faktörlerle de ilişkilidir. Öte yandan İsrail’in İranlı üst düzey yetkililere yönelik saldırıları ve İran’ın buna karşılık bölgedeki hedeflere saldırması, çatışmanın daha geniş bir savaşa dönüşme riskini artırmaktadır. Bu durum, yalnızca bölge ülkelerini değil, enerji piyasaları üzerinden tüm dünyayı etkilemektedir. Nitekim Hürmüz Boğazı’ndaki aksaklıklar petrol fiyatlarının yükselmesine neden olmuş ve küresel ekonomik istikrar açısından yeni bir kırılganlık yaratmıştır. Sonuç olarak,

Ortadoğu’daki bu kriz, klasik askeri çatışmanın ötesinde, ittifak ilişkileri, enerji güvenliği ve uluslararası düzenin işleyişi açısından çok katmanlı bir sorun alanı oluşturmaktadır. NATO içindeki görüş ayrılıkları ve ABD’nin sert söylemleri, Batı ittifakının bütünlüğünü zayıflatma potansiyeli taşıırken; diplomasiye dönüş ihtiyacı her zamankinden daha belirgin hale gelmektedir.

Hürmüz Çıkmazında Kerkük Ceyhan Hamlesi

Mart 2026’da Hürmüz Boğazı’nın kapatılması, küresel piyasalarda devasa bir arz şoku yarattı. Bu jeopolitik kriz, 2014’teki IŞİD saldırıları ve teknik hasarlar nedeniyle atıl kalan; Irak’ın Kerkük sahalarından başlayıp Musul üzerinden geçerek Türkiye’nin Adana ilindeki Ceyhan Limanı’na uzanan yaklaşık 970 kilometrelik Kerkük-Ceyhan Petrol Boru Hattı’nı hayati bir zorunluluk haline getirdi. Hürmüz Boğazı’ndan günlük geçen yaklaşık 20 milyon varillik sevkiyatın savaş sebebiyle durması ve Irak ekonomisinin %90’ının petrol gelirlerine bağlı olması, Bağdat’ı bu kuzey rotasını canlandırmaya itti. Bağdat merkezi hükümeti ile Erbil (IKBY) arasındaki kronik bütçe ve yetki

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

krizleri, diplomatik arabuluculuk süreçleriyle aşıldı. Teknik ekipler; hattın çeşitli kesimlerinde 8 bar hava basıncı ve hidrostatik testler uygulayarak operasyonel güvenliği onayladı. Bağdat yönetimi, ihracatın SOMO denetiminde merkezileştirilmesini ve standart vergi sistemlerinin (ASYCUDA) uygulanmasını şart koştu. Erbil yönetimi ise bölgedeki ekonomik bekasını korumak adına pragmatik bir geri adım atarak, 18 Mart 2026 itibarıyla sevkiyatın yeniden başlamasına onay verdi. Türkiye'nin güçlü altyapısı sayesinde sevkiyat, başlangıç aşamasında günlük 250 bin varil seviyesinde gerçekleşmektedir. Kısa vadede bu miktarın 500 bin varile, hattın tam kapasitesinde ise 1,6 milyon varile çıkarılması hedeflenmektedir. Bu akış, 40 milyar dolarlık ticari hacim ve Türkiye için yıllık 14 milyar dolarlık ekonomik katma değer potansiyeli taşımaktadır. Ayrıca Paris Tahkim Mahkemesi'nin yarattığı hukuksal çıkmazın aşılarda 1973 tarihli anlaşmanın güncellenmesi fırsatı doğmuştur. Bu hamle, Brent petrolü 120 dolar sınırından 100 dolar civarına çekerek piyasalara nefes aldırdı. Kerkük-Ceyhan hattı, Hürmüz'e tam bir alternatiften ziyade, kriz anlarında devreye giren stratejik bir "emniyet sibobu" niteliğindedir. Bu süreç Türkiye'nin; gaz, elektrik ve petrol ticaretinin kesiştiği küresel bir enerji üssü olma vizyonunu güçlendirmiştir. Orta Doğu'nun ekonomik kaderini etkileyecek olan bu yapı, Akdeniz havzasındaki fiyatlandırma mekanizmalarında Türkiye'nin etkinliğini artırarak bölgesel istikrara katkı sunma

potansiyeli taşımaktadır. Enerji arz güvenliği ve jeopolitik dengeler açısından bu koridorun stratejik değeri her geçen gün artmaktadır.

Ukrayna'dan Rus Askerî Üslerine Hedefli Saldırı

Ukrayna'nın Rusya'nın derinliklerinde yer alan iki kritik havacılık tesisine yönelik saldırısı, savaşın doğasında önemli bir stratejik dönüşüme işaret etmektedir. Ukrayna Genelkurmay Başkanlığı'nın açıklamasına göre, Ukrayna Silahlı Kuvvetleri, Rus savunma sanayisinin önemli unsurlarından biri olan Aviastar üretim tesisini ve Novgorod'daki bir uçak onarım fabrikasını hedef almıştır. Bu saldırılar, savaşın cephe hattının ötesine taşındığını ve doğrudan Rusya'nın askeri-endüstriyel kapasitesinin hedef alındığını göstermektedir. Özellikle Ulyanovsk'taki Aviastar tesisi, Birleşik Uçak Şirketi bünyesinde faaliyet göstermekte olup, Il-76MD-90A askeri nakliye uçakları ve Il-78 tanker uçaklarının üretiminde kritik rol oynamaktadır. Bu tür platformlar, Rus ordusunun lojistik kabiliyeti ve uzun menzilli operasyonları açısından hayati öneme sahiptir. Ukrayna'nın bu tesisleri hedef alması, yalnızca mevcut operasyonları değil, aynı zamanda Rusya'nın gelecekteki askeri üretim kapasitesini de

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

zayıflatmayı amaçlamaktadır. Nitekim saldırılarda hangarların ve uçak park alanlarının vurulduğu ve bazı uçakların hasar gördüğü bildirilmektedir. Bu saldırıların en dikkat çekici yönlerinden biri, coğrafi derinliğidir. Ulyanovsk ve Novgorod bölgeleri, Ukrayna sınırından yaklaşık 700–800 km uzaklıkta bulunmakta olup, bu durum Ukrayna'nın uzun menzilli saldırı kapasitesinde önemli bir gelişme kaydettiğini göstermektedir. Bu strateji, daha önce Rusya-Ukrayna Savaşı kapsamında gerçekleştirilen derin saldırıların devamı niteliğindedir. Ayrıca bu tür operasyonlar, klasik cephe savaşının ötesine geçerek “endüstriyel yıpratma savaşı” (war of attrition) mantığını güçlendirmektedir. Ukrayna, Rusya'nın üretim ve bakım altyapısını hedef alarak, sahadaki askeri gücü dolaylı yoldan azaltmayı amaçlamaktadır. Bu yaklaşım, daha önce Rus hava üslerine yönelik geniş çaplı drone saldırılarında da görülmüştür. Sonuç olarak, söz konusu saldırılar Ukrayna'nın savaş stratejisinde daha sofistike ve uzun vadeli bir yaklaşım benimsediğini göstermektedir. Bu durum, savaşın sadece cephede değil, aynı zamanda üretim, lojistik ve teknoloji alanlarında da yoğunlaştığını ortaya koymakta ve çatışmanın süresinin uzayabileceğine işaret etmektedir.

Pakistan'ın Kabil Saldırısı ve Güney Asya'da Stratejik Kırılma

16 Mart 2026 gecesı, Pakistan Hava Kuvvetleri Afganistan'ın Kabil Uluslararası Havalimanı ve Camp Phoenix civarındaki 2.000 yataklı Omid Rehabilitasyon Hastanesi'ne düzenlediği hava saldırısı, 400'den fazla sivilin ölümüyle sonuçlanarak bölgeyi ciddi bir krizle karşı karşıya bırakmıştır. Ağır tahrip yaratan bu operasyon, Hindistan tarafından “barbarlık” olarak nitelendirilmiş, Kabil yönetimi ise egemenlik ihlali gerekçesiyle misilleme uyarısında bulunmuştur. Pakistan ve Afganistan arasındaki düşük yoğunluklu süregelen çatışmaları stratejik bir kırılma noktasına taşımış ve Güney Asya güvenlik mimarisinde ciddi sarsıntılara yol açmıştır. Pakistan Enformasyon Bakanı Attaullah Tarar, Pakistan ordusunun “Ghazab-lil-Haq” operasyonunun hedefinin bir mühimmat deposu olduğunu ve patlama sonrası çıkan ikincil patlamalar ile yoğun dumanın bunu doğruladığını savunmaktadır. Afganistan'daki Taliban yönetiminin sözcüsü Zabihullah Mujahid ise saldırının tamamen sivil bir tesisi hedef aldığını, 408

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

kişinin öldüğünü ve 265 kişinin yaralandığını açıklamıştır. Çatışmaların yarattığı zarar tartışmaları sürerken, Birleşmiş Milletler'e bağlı Dünya Gıda Programı bölgede artan güvenlik riski ve insani krizin derinleşmesi nedeniyle 160.000 kişiye yönelik yardım faaliyetlerini durdurmuştur. Hindistan Dışişleri Bakanlığı saldırıyı Pakistan'ın iç sorunlarını dışa yansıtma çabası olarak değerlendirmiştir. Bölgedeki tırmanışa karşı Türkiye, Katar ve Suudi Arabistan'ın diplomatik girişimleri sonucunda, Müslümanlar için önemli bir bayram olan Eid-ul-Fitr nedeniyle 18-24 Mart arasında 6 günlük geçici ateşkes ilan edilmiştir. Pakistan yönetimi insani gerekçeleri öne sürse de, sınır ihlali durumunda operasyonların yeniden başlayacağını duyurmuştur. Operasyon, TTP tehdidi, Durand Hattı'nın tarihi hassasiyeti ve Kabil yönetiminin egemenlik kaygılarını bir araya getirerek diplomatik çözüm alanını daraltmakta ve istikrarsızlığı sürdürmektedir. Pakistan'ın geçmişte izlediği "stratejik derinlik" politikasının geri tepmesi ve sömürge mirası Durand Hattı'nın yarattığı jeopolitik bir sorundur. Pakistan, doğuda Hindistan ve batıda Afganistan arasında çift cepheli bir güvenlik baskısı altına girerek giderek sıkışmaktadır. Bayram öncesinde ilan edilen ateşkes, yalnızca askeri değil, aynı zamanda bölgedeki toplumsal ve dini hassasiyetleri gözeten sembolik bir zamanlama olarak öne çıkmaktadır. Diplomatik alanın daralması, IŞİD-Horasan gibi radikal yapıların kaos ortamında güç kazanmasına ve Türkiye dahil geniş bir bölgeyi etkileyebilecek

yeni göç dalgalarına zemin hazırlamaktadır. Bayram sonrası yaşanabilecek askeri tırmanış, bölgedeki devlet otoritesini zayıflatarak Güney Asya'da kalıcı bir istikrarsızlık sürecini ve güvenlik düzeninin bozulmasını başlatabilir.

Küba'da Ekonomik Çöküş ve ABD Baskısı

Küba'da 2026 yılı itibarıyla derinleşen ekonomik kriz, yalnızca ülke içindeki yapısal sorunların değil, aynı zamanda ABD ile ilişkilerdeki sertleşmenin de bir sonucu olarak giderek daha karmaşık bir jeopolitik boyut kazanmış durumda. Uluslararası kaynakların ortak biçimde vurguladığı üzere, kriz ekonomik daralmayı aşarak enerji, insani yaşam koşulları ve rejim istikrarını doğrudan etkileyen bir çöküş sürecine dönüşmüş durumda. ABD'nin uyguladığı enerji ablukası Küba ekonomisinin kırılganlığını dramatik biçimde artırdı. Son üç ay boyunca ülkeye petrol girişinin neredeyse tamamen durması, elektrik üretimini felce uğrattırırken, hastanelerde ameliyatlara iptal edilmesi ve gıda zincirinin bozulması gibi sonuçlar doğurdu. Bu durum, enerjiye aşırı bağımlı olan Küba ekonomisinin dış şoklara ne kadar açık olduğunu bir kez daha ortaya koydu. Krizin arka planında

ABD'nin Venezuela'ya yönelik müdahalesinin belirleyici olduğu vurgulanıyor. Venezuela'nın devre dışı kalmasıyla Küba'nın en önemli petrol tedarikçisi ortadan kalkarken, Donald Trump yönetiminin üçüncü ülkeleri de tehdit ederek petrol sevkiyatını engellemesi, krizi derinleştiren ana unsur haline geldi. Ülkede günlerce süren elektrik kesintileri, yakıt ve ilaç kıtlığı ile birlikte toplumsal huzursuzluğu artırıyor. Bununla birlikte kriz yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda açık bir siyasi baskı aracına dönüşmüş durumda. Trump yönetimi, Küba'yı müzakereye zorlamak için “maksimum baskı” stratejisi izlerken, zaman zaman “dostane müdahale” ya da “friendly takeover” gibi ifadeler kullanarak doğrudan rejim değişikliği imasında bulunuyor. Bu söylem, ABD'nin Latin Amerika'daki tarihsel müdahale pratiklerini hatırlatırken, krizi uluslararası hukuk ve egemenlik tartışmaları açısından da kritik hale getiriyor. Birleşmiş Milletler ise durumu “insani çöküş” olarak nitelendiriyor. ABD yaptırımlarının ve enerji ambargosunun, doğrudan halkın yaşam koşullarını hedef aldığı ve sıradan Kübalıların temel ihtiyaçlara erişimini ciddi biçimde sınırladığı vurgulanıyor. Tüm bu gelişmelerin ortasında, Havana ile Washington arasında başlatılan müzakereler dikkat çekiyor. Küba Devlet Başkanı Miguel Díaz-Canel, görüşmelerin egemenlik ve karşılıklı saygı temelinde yürütülmesi gerektiğini vurgularken, ABD tarafı ekonomik ve siyasi reformlar talep ediyor. Ancak taraflar arasındaki görüş ayrılıkları, kısa vadede kalıcı bir uzlaşma ihtimalini belirsizleştiriyor. Genel olarak

değerlendirildiğinde, Küba'daki kriz üç eksenle şekillenmektedir: enerji arzının kesilmesiyle tetiklenen ekonomik çöküş, ABD'nin artan siyasi baskısı ve bu baskının yarattığı insani sonuçlar. Mevcut tablo, yalnızca Küba'nın geleceğini değil, aynı zamanda ABD–Latin Amerika ilişkilerinin yönünü de belirleyebilecek kritik bir kırılma anına işaret etmektedir.